

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਡੀ. ਫਲਸੌ ਸੀ. ਜੇ., ਏ. ਐਨ. ਗਰੇਵਰ, ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਿੰਦਰਾ ਲਾਲ, ਜੇ. ਜੇ.
ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਦੀਪ ਚੰਦ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਵਧੀਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1961 ਦਾ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1302,

ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਫ੍ਰੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ
(1948 ਦਾ ਐਲ) -- ਸੈਕਸ਼ਨ 42-- ਵਧੀਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ- ਕੀ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ
ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ- ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ- ਜਦੋਂ
ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ -- ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ

ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ- ਕਿ ਵਧੀਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ
ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਫ੍ਰੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ
ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ-ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਇਸ
ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ
ਸੁਣਨ, ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ, ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ
ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਸ਼ਾਲ
ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ
ਜਾਵੇਗਾ, ਸਥਾਈ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਤੱਤ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕੁਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ
ਦੇਣ ਲਈ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਦਾਲਤਾਂ
ਕੋਲ ਇੰਨੀ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ
ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ
ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ
ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ
ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ।

ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ, - ਕਿ ਬੇਕਾਰ ਹੁਕਮਾਂ, ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਨ, ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜੋ ਅਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਅਵੈਧ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮਾੜਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਲਾਇਲਾਜ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਅਡੰਬਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਲਰਕ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਮੈਕਸਿਮ ਐਕਟਸ ਕਿਊਰੀ ਨੇਮੀਨੇਮ ਗਰੇਵਿਬਿਟ (ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ)।

5 ਅਪ੍ਰੈਲ 1963 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਨਯੋਗ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਨ. ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, 23 ਅਗਸਤ, 1963 ਨੂੰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸ੍ਰੀ ਡੀ. ਫਾਲਸ਼ਾ, ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਨ. ਗਰੇਵਰ, ਮਾਣਯੋਗ ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਆਈ.ਡੀ. ਦੁਆ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸਨ। ਜਿੰਦਰਾ ਲਾਲ ਨੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 19 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਇਹ ਕੇਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਐਨ. ਗਰੇਵਰ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ ਦੁਆਰਾ 19 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 18 ਮਾਰਚ, 1961 ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੁਕਮ, ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਕੇ.ਐਲ.ਕਪੂਰ, ਐਮ.ਆਰ.ਪੁੰਜ, ਹਰ ਪਰਸ਼ਾਦ, ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ, ਹਰਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ, ਜੀ.ਸੀ. ਮਿੱਤਲ, ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ. ਮਿੱਤਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਐਸ ਐਮ ਸੀਕਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਐਲ.ਡੀ. ਕੌਸ਼ਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਮੁਨੀਸ਼ਵਰ ਪੁਰੀ, ਐਨ.ਐਸ. ਕੀਰ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੀਰ ਅਤੇ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੀਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਜੱਜਮੈਂਟ

ਦੁਆ, ਜੇ.,-ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:-

"ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸੀ?"

ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਨਾਮ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਤੱਥ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਦੁਬਾਰਾ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਐਲ. ਕਪੂਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸੇਧਾਂ ਵਾਂਗ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਅਣਵੈਧ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਯੋਗ ਹੈ, ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਇਹ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਲੈਰੀਕਲ ਜਾਂ ਗਣਿਤ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾਤਮਕ ਸਲਿੱਪ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਬੈਜਨਾਥ ਰਾਮ ਗੋਇਨਕਾ ਬਨਾਮ ਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੁੰਗੇਰ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਲਈ ਵੇਚੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ, ਮੁਦਈ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ; ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ

ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 1959 ਦੇ ਬੰਗਾਲ ਐਕਟ XI ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਵਿੱਚ "ਅੰਤਿਮ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ "ਅਪੀਲ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ" ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਸੀ ਅਤੇ ਲਾਲਾ ਪ੍ਰਯਾਗ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਜੈ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਲੰਬਾ ਹਵਾਲਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:--

"ਮੈਂ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹਰੇਕ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬੇਲੋੜਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕੋਡ ਦੇ ਉਹ ਹਿੱਸੇ ਹਨ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜੋ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ 1868 ਅਤੇ 1880 ਦੇ ਬੰਗਾਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ;

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬੈਜਨਾਥ ਰਾਮ ਗੋਇਨਕਾ ਬਨਾਮ ਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 553 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਰੇਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ 'ਤੇ ਬਦਲਣ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਖੇਪ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ। ਅਨੰਤਰਾਜੂ ਸੈਂਟੀ ਬਨਾਮ ਅੱਪੂ ਹੇਗੜੇ, ਅਗਲਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਪੰਨਾ 246 'ਤੇ, ਸੇਸ਼ਾਗਿਰੀ ਅਈਅਰ, ਜੇ. ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

"ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਖਰੀ ਦਲੀਲ। ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਕੇਸ ਅਪੀਲ ਲਈ ਨਹੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਰੋਕ ਰੱਖਣ ਦਾ

ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਉਸ ਢੰਗ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਢੰਗ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਸੁਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ।"

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਯਾਗ ਲਾਲ ਅਤੇ ਬੈਜ ਨਾਥ ਰਾਮ ਗੋਇਨਕਾ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬੈਜ ਨਾਥ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ. ਰਾਮਚੰਦਰ ਐਮ. ਡੀਓ ਗੈਰੀ ਬਨਾਮ ਬੀਰੋ ਪੋਲਾਈ ਆਦਿ, ਦਾ ਅਗਲਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਨਾ 540 'ਤੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ:-

"ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।"

ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਮਦਰਾਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਜੇ. ਕੁਟਿੰਡਾ ਬਨਾਮ ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ ਨਾਥਲ ਬਾਈ ਆਦਿ, ਅਤੇ ਐਸ.ਜੇ.ਐਸ. ਫਰਨਾਂਡੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਵੀ.ਆਰ. ਚੇਟੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਂਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਰਨੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੰਨਾ 27 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ:-

"ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਗੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 226 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰੇ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ।"

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਹੀ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ। ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ 'ਤੇ ਇੱਕ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਨੂੰਨ ਇਸਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਟਨਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਮਨਾਥ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਐੱਸ.ਟੀ.ਏ. ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਥਾਰਟੀ ਫੰਕਟਸ ਆਫੀਸ਼ੀਓ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਗੰਭੀਰ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਪਣੀ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਨੂੰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਸਿਨਹਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਦੋਬੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਖੇਲਾਵਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਸੁਣਨ, ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ, ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਰੀਖਣ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਹੈਲਸਬਰੀਜ਼ ਲਾਅਜ਼ ਆਫ਼ ਇੰਗਲੈਂਡ (ਹੈਲਸਮ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਵਾਲੀਅਮ 19 ਪੰਨਾ 260 ਅਤੇ ਆਰਡਰ 20, ਨਿਯਮ 13, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਬੈਂਚ ਨਾਥ ਰਾਮ ਗੋਇਨਕਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਨਿਯਮ ਕੁਝ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹਨ:-

- (a) ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਅਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।
- (b) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨਾਲ ਪਰਚੀ ਜਾਂ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਤਾਂ ਜੋ ਠੋਸ ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ;

- (c) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਜੱਜ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ;
- (d) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਆਰਡਰ 'ਤੇ ਅਣਜਾਣਤਾ ਜਾਂ ਮੈਮੋਰੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇਸ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;
- (e) ਜਦੋਂ ਮਰੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ
- (f) ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਵਾਰਤਾਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਦਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ:

"ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਜੱਜ ਕੋਲ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਗਲਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦੀ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਹਨ: ਰਸੁਨਦੀਨ ਮੀਆ ਬਨਾਮ ਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਹੇਮ ਚੰਦਰ ਦਾਸ, ਵੀ ਕੇਸਾਵਨ ਬਨਾਮ ਕੇ. ਐੱਸ. ਰਾਘਵਨ ਆਦਿ, ਪੁੱਟੂ ਲਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਅੱਛੇ ਲਾਲ ਨੰਦੂ ਲਾਲ, ਰਾਮਵਰਸ ਮੱਲ ਭੰਡਾਰੀ ਨਾਥ ਭਾਤਰ ਆਦਿ, ਜਮਾਂਦਾਰ ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ, ਅਤੇ ਅੰਬਾਲਾ ਬੱਸ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਦਿ।

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਭੰਡਾਰੀ ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਫਲਸ਼ੋ ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਉਜਾਗਰ, ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ੀਆ ਜਦਕਿ ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੋ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਅਲਾਟਮੈਂਟ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਕਸੁਰਤਾ ਅਫਸਰ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਨੇ ਉਜਾਗਰ, ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ੀਆ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਧੀਕ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਦੋ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ, ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਇਕਸਾਰਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਿਆ; ਉਸਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਲਈ

ਵੀ ਭੇਜਿਆ। ਨਵੰਬਰ, 1957 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ. 3 ਦਸੰਬਰ, 1957 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏਕੀਕਰਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਕਤ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਸੰਬਰ, 1957 ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੋਲ ਸਨ। 26 ਮਾਰਚ ਨੂੰ; 1958 ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਧੀਕ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:-

"ਸੀ.ਐਚ.ਐਮ. ਨੇ 29 ਨਵੰਬਰ, 1957 ਨੂੰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਸਤੇ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਇਹ ਉਹ ਹੁਕਮ ਸੀ ਜੋ ਸਾਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

"ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਆਮ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ, ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਤੱਥ ਇਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਮਨਮਾਨੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਸਕਦਾ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 42 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਮੰਗਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਲਈ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦੀ

ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਕਸਰ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੁੜ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ, ਇਸ ਲਈ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 26 ਮਾਰਚ, 1958 ਨੂੰ ਸੀਮਾਇਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਹੁਕਮ ਬੇਅਸਰ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। 26 ਮਾਰਚ, 1958 ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਸੀ।

ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਕੀ 1948 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਕੁਝ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਛਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ।

ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਰੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 2 ਫਰਵਰੀ, 1959 ਨੂੰ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਅੰਬਾਲਾ ਬੱਸ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਕੇਸ ਵੀ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਰੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਰੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤਿ-ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰੱਦ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਜਾਂ ਉਲਟ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ, ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ, ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਸ਼ੱਕੀ ਸਥਿਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਯੋਗ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ ਜੋ ਨਿਆਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (19) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ 1948 ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 50 ਅਧੀਨ

ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਵਫ਼ਾਦ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਸੁਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖ਼ਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਨਿਯਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਸਫ਼ਾ 785 'ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਤੀਸਰਾ ਐਡੀਸ਼ਨ, ਖੰਡ 22, ਪੈਰਾ 1665 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ, ਜੱਜ ਜਾਂ ਮਾਸਟਰ ਕੋਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਣੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਦਰਜ ਜਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਸਲ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਨਾ, ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ, ਬਦਲਣਾ ਜਾਂ ਬਦਲਣਾ। ਨਿਯਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਈ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਇੱਥੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਿਆਓ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਈ ਕਿ ਰੈਜ਼ ਜੂਡੀਕਾਟਾ ਦਾ ਨਿਯਮ ਕੋਈ ਤਕਨੀਕੀ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਦੋ ਵਾਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਏਜਾਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਨਜ਼ੀਰੁਲ ਹਸਨ ਆਦਿ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਦੁਲਤ ਜੇ., ਜਿਸ ਨੇ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੇ ਇਕ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਜਾਂ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਸਰਦੇਓ ਚਮਰੀਆ ਬਨਾਮ ਰਾਧਾ ਕਿਸਨ ਚਮਰੀਆ ਆਦਿ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ।

ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਵਾਲਾ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪਾਸਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਚਮੁੱਚ

ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਲਈ। ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਇਹ ਸਹਿਮਤ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਤੇ ਹਰ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ, ਮਿਸਟਰ ਸੀਕਰੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਇੱਕ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ ਦੇ ਕਈ ਅਪਵਾਦ ਹਨ। ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ, ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹਨਾਂ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਵੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ (ਸਾਈਮੰਡਸ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਦੇ ਖੰਡ 22 ਦੇ ਪੈਰਾ 1665 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਅਧੀਨਗੀ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਸ.ਐਨ. ਕੋਮਾਰਸਵਾਮੀ ਦੇ ਮੁੜ-ਵਿਚ, ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਕੰਟਰੋਲਰ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਰਗੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੇਧ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੰਡਲ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਕੇਸ, ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:-

"ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਬਣਾਉਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਆਰ ਟੀ ਏ, ਉਹ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦਾ ਕਿ ਕਿਉਂ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਤੇ ਨਿਰੋਲ ਨਿਆਇਕ 'ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਸਮੀਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸੰਸਥਾ ਲਈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।"

ਤੀਸਰਾ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਥਾਈਨੇ ਬਨਾਮ ਥਾਈਨ, ਤਲਾਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ। ਸਾਨੂੰ ਪੰਨਾ 145 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੀਅਰ

ਬਨਾਮ ਮੀਅਰ ਵਿੱਚ ਐਵਰਸ਼ੇਡ ਐਲਜੇ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:---

"ਮੈਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ, ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਇਸਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ"

ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੌਰਿਸ ਐਲ.ਜੇ., ਨੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਜਾਂ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਨਿਰਭਰਤਾ ਸ੍ਰੀ ਸੀਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਚਿੱਤਰਾਂ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਐਸਸੀ, ਆਰਡਰਡ 28, ਨਿਯਮ 11 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲਈ ਜਾਂ ਛੱਡਣਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਰਗੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇੱਕ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹਰ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਠੋਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ। ਕਨੂੰਨ, ਪ੍ਰੈਰਕ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਬਾਈਡਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਰੰਜੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਾਮ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲਈ, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਸੁਝਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਮੇਰਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਪੈਰਾ 1665, ਜਿਲਦ 22, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਸੀਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣੇ ਕੀਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 1665 ਸੈਕਸ਼ਨ (2) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (i) ਵਿੱਚ "ਸੋਧ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ" ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲਾ ਪੈਰਾ 1664 ਨਿਰਣੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼

ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਧ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਇਸ ਪੈਰਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ 'ਤੇ ਕਿ ਇੱਕ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਅਪੂਰਣ ਆਦੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ, ਉਸ ਕੇਲ ਇਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਪੈਰਾ 1665, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਸ਼ੀਏ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ, ਫੈਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਨ, ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ, ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣ ਲਈ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਕਿ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੀ ਇਸ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਹੁਕਮ ਅਵੈਧ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ, ਜਿਸ 'ਤੇ, ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ, ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਅਵੈਧ ਜਾਂ ਰੱਦ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਪਵਾਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਆਰਡਰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੀਕਰੀ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਹੋਰ ਅਪਵਾਦ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੰਖੇਪ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਵਿਵਾਦ, ਇਸ ਲਈ, ਸਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਏਕੀਕਰਨ ਨੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 27 ਜੂਨ, 1957 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੀ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ, ਅੰਤਿਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਿਰਫ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੀਖਿਆ 'ਤੇ ਹੀ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਅਯੋਗਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਗੈਰ-ਅਨੁਮਾਨ ਵਜੋਂ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੈਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 0.23 ਆਰ. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ 11 ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 152 ਸੀਪੀਸੀ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ-ਜੁਲਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਯਮ ਹੱਥ ਵਿਚਲੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਥਾਈਨੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੀਅਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ,

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਛੋਟਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਡਿਕਰੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਨਿਸੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ-ਨੋਟ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

"ਇੱਕ ਪਤਨੀ ਜਿਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਤਲਾਕ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਡਿਕਰੀ nisi ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਡਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਧਾਰਿਆ ਗਿਆ,--- ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀ ਸੋਮਰਵੇਲ, ਐਲ.ਜੇ.-- ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ "ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਨਿਯਮਤਤਾ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ Evershed L.J. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਆਧਾਰ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹਵਾਲਾ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ,

ਧਾਰਾ 151, ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ., ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਖਵੀਂ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ, ਭਾਵੇਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਠੀਕ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਗਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇੱਥੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀ.ਜੀ. ਪੀਟਰਸਨ ਬਨਾਮ ਓ.ਵੀ. ਫੋਰਬਸ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ:-

"ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕੁਰਕ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹਾਨ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਰੌਜਰ ਬਨਾਮ ਕੰਪਟੋਇਰ 'ਡੀ' ਐਸਕੈਂਪਟੇ ਡੀ ਪੈਰਿਸ ਵਿਚ ਕੇਰਨਸ, ਐਲ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

'ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਸਰਵਉੱਚ ਫਰਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੱਟ ਨਾ ਲੱਗੇ।

ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ, ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦਾ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। . ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਧਿਰ ਨੂੰ ਉਸ ਗਲਤੀ ਲਈ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਗਲਤ ਅਤੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਉਪਾਅ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।'

ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਖੋਜਣ 'ਤੇ ਬਦਲ ਕੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਲਈ।

ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਥਾਈ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਤੱਤ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਰੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪ੍ਰਮਾਣਿਤਤਾ ਦਾ ਰੁਝਾਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਨਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇੰਨੀ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਨੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

ਬੇਕਾਰ ਹੁਕਮਾਂ, ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਜੋ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਨ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਜੋ ਅਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਅਵੈਧ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਮਾੜਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਲਾਇਲਾਜ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਟੋਮੈਟਿਕਲੀ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਅਡੰਬਰ ਦੇ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਲਰੀਕਲ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਜੇ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਯਾਦ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਹਾਲੀਆ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਵਦੇਓ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ, ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ ਵਿੱਚ, "ਏ" ਦੁਆਰਾ "ਬੀ" ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ; ਜੀ.ਡੀ. ਖੋਸਲਾ ਜੇ., (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀ) ਨੇ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ "ਬੀ" ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਬੀ" ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ "ਏ" ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ, ਖੋਸਲਾ ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਲੈਟਰ ਪੇਟੈਂਟ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 226 ਵਿਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ

ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹਰੇਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ:-

"ਇੱਥੇ ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਹੁਕਮ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਨੇ ਦੂਜੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਖੋਸਲਾ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਮੰਨ ਲਈ ਗਈ ਸੀ।

ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬਿਜ ਲਾਲ, ਆਦਿ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ (ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ 'ਤੇ) ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਡਿਕਰੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਈ, 1958, 5,951 ਰੁਪਏ ਘੱਟ 1,000 ਰੁਪਏ, ਜੋ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। 6 ਜਨਵਰੀ 1958 ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਲਰਕ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵੀ ਸੀ, ਨੇ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ 4,950 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਚਲਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਅਨਪੜ੍ਹ ਸੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਹੀ ਰਕਮ 5,951 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ 4,950 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ। ਮਈ, 1958 ਵਿਚ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਨਾਇਬ ਨਜ਼ੀਰ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ 'ਤੇ, ਨਾਇਬ ਨਜ਼ੀਰ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਘੱਟ ਸੀ। ; ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਲੈ ਕੇ ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਇਹ ਮੰਨਦਿਆਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਰਕਮ। ਇਸ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ

ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖੋਜ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਸਮਰਥਿਤ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ। ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਿਦਾਇਤੁੱਲਾ ਜੇ. ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲਿਆ:-

"ਇਹ ਚਲਾਨ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਕਲਰਕ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਇੱਕ ਅਨਪੜ੍ਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਕਲਰਕ ਨੇ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਹਿਲਮਦ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਚਲਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਚੌਕਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾਕਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਯੰਤਰਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ। ਜੇਕਰ ਮੁਕੱਦਮਾਕਾਰ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਗਲਤੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੀਆਂ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਸ ਗਲਤੀ ਲਈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਤਮ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਚੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

'ਐਕਟਸ ਕਰੀਏ ਨੇਮਿਨੇਮ ਗੈਵਬਿਟ।'

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਡਿਕਰੀ ਦੀ ਤਸਦੀਕਸ਼ੁਦਾ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰਕਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਸਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਲਰਕ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਚਲਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਕਮ

ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੀ ਸੀ। ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਚਲਾਨ ਵਿਚ ਵੀ ਉਲਝਾ ਦਿੱਤਾ, ਚਿੱਠੀ ਤੱਕ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੰਗ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਤਬਦੀਲ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਤੁਰੰਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਲਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਜੇ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਉਹ ਚਲਾਨ ਵਿੱਚ ਸੱਚਮੁੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗਲਤੀ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗਲਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਥੋੜਾ ਹੇਠਾਂ:-

* * * * *

* * * ----ਇੱਕੋ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗ ਸਿੰਘ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗਲਤੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਸਬ-ਜੱਜ, ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ ਸਹੀ ਸੀ।"

ਇਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਨਿਰੀਖਣ ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਉਹਨਾਂ ਤੰਗ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਗਲਤ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਹ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰੀਏ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਅਤੇ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੀਟਰਸਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਉੱਦਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ 23 ਅਗਸਤ, 1963 ਦੇ ਹਵਾਲਾ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਰੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਆਪਕ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ, ਸਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ।

ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਧੀਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਏ.ਐਨ. ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਜ਼ਿੰਦਰਾ ਲਾਲ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡੀ. ਫਲਸ਼ੋ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕਮਲ ਕੁਮਾਰ, ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ